

Diskusjonsnotat:

Styremedlemer:

Odd Kappfjell – leder - Helgeland Samiid searvi
Peter Østergren – nestleder - Hattfjelldal Sameskole
Betty Kappfjell – Reindriftslagene
Marit Kappfjell - Helgeland Samiid Searvi

Historikken til Sijti Jarngje går tilbake til før 1972, men i mars 1972 ble senteret formelt foreslått på Nordisk Sameråd sitt møte i Utsjok. Det ble søkt om midler og finansieringsplan ble utarbeidet for realisering med forskjellige finansiører. Bygget ble tatt i bruk i 1984 og offisielt åpnet i 1987. Siden da har det vært drift ved bygget og Sijti Jarngje var et av de første samiske kulturbygg. I tidligere tider tok ikke det offentlige ansvar for bevaring av samisk språk og kultur – derfor ble det de private samiske krefter som realiserte slike prosjekter som Sijti Jarngje og andre samiske kulturbygg.

Utover 1980-tallet ble det endring i norsk samepolitikk. Staten tok større ansvar med større bevilgninger og større fokus og initiativ på norsk samepolitikk med blant annet nedsettelsen av samerettsutvalget i 1982 og åpningen av Sametinget i 1989 som de store milepælene. Samiske lag, foreninger og stiftelser fikk økte bevilgninger – det var ikke lenger bare samiske ildsjeler som ble tiltrukket av samisk kulturarbeid når dette fikk økt status og bevilgninger fra det offentlige økte. Etter hvert ble ikke dette uproblematisk. Flere samiske hus ble realisert, men der det ble intern uenighet viste det seg at det ikke fantes mekanismer for konfliktløsning. Noen av disse kulturbygg og dets aktivitet ble svekket som følge av dette og det er eksempler på at saker har havnet i rettsapparatet. Aktørene i de forskjellige samiske kultursentrene har stor eierskapsfølelse fordi dette er noe de har skapt på sin fritid og trosset fornorskningsspolitikk og annen motstand. Man kan trygt si at det ligger blod, svette og tårer for mange bak etableringene av disse sentrene. For finansiørene ble det på bakgrunn av disse interne konfliktene vanskelig å bevilge midler og forsvare dette. De hadde ikke mulighet til å løse konfliktene. Dette er noe av bakgrunnen for Sametingets institusjonsmelding og standpunktet til Nordland fylkeskommune og de posisjonene som nå er inntatt for Sijti Jarngje.

Status nå for Sijti Jarngje er derfor at bevilgningene er stilt i bero fra Sametinget og Nordland fylkeskommune. Det stilles krav til organiseringen av stiftelsen - at 3 av stiftelsen sine styremedlemmer skal være andre enn de opprinnelige stifterne fra det offentlige. Denne omstillingen har mange andre samiske institusjoner tatt, men dette har ikke på noen måte vært smertefritt hos noen nettopp fordi eierskapsfølelsen, engasjementet og affeksjonsverdien har vært stor. Dette er ikke unaturlig. Alle har trengt en modningsprosess før avgjørelsen er tatt.

I Sametingets bevilgningsbrev av 26.01.2010 til de samiske institusjonene står det blant annet:

”Av institusjonsmeldinga framkommer det at Sametinget har som prioritert tiltak at Sijti Jarngje omorganiseres der Sametinget er en av aktørene med oppnevningmyndighet av representanter i styret som står i forhold til Sametingets driftstilskudd. Det forventes at omorganiseringen igangsettes i løpet av budsjettåret 2010”.

Sijti Jarngje vil forbli i et vakuum inntil det er tatt standpunkt til organiseringsspørsmålet – alle ulike strategier er bundet av at det blir en løsning på dette spørsmålet.

I gruppa fra Sametinget som Sametinget leder er det liten fremdrift og det er kommet signal om at Sametinget ikke vil komme med noe forslag til løsning. Derfor må det samiske miljø i Sijti Jarnge sitt nedslagsfelt finne løsningen selv. På bakgrunn av dette og for å få bevegelse i saken sendte styret i Sijti Jarnge 25.januar ut følgende pressemelding etter drøftinger i styret 21.01.2010

”Pressemelding: Omorganisering av Stiftelsen Sijti Jarnge

Sametingets institusjonsmelding ble behandlet av Sametinget i plenum i sak 32/08 - 27.oktober i 2008. Denne meldingen danner rammer for hvordan de samiske institusjonene skal organiseres og driftes. Etter den tid har Sijti Jarnge, Sametinget og Nordland fylkeskommune hatt et utvalg i arbeid for å se på utfordringene til Sijti Jarnges omorganisering fra privat stiftelse til offentlig stiftelse. Nordland Fylkeskommune har antydnet en mulig løsning der stiftelsen sitt styre er sammensatt etter oppnevning av to styremedlemmer fra de opprinnelige stifterne/donatorene, ett styremedlem fra Sametinget, ett styremedlem fra fylkeskommunen og ett styremedlem fra Hattfjelldal kommune – en såkalt 2-1-1-1 modell. Saemien Sijte på Snåsa har vært igjennom en liknende omorganisering og valgt en annen sammensetning av stiftelsen sitt styre med to styremedlemmer fra de opprinnelige stifterne/eierne, to styremedlemmer oppnevnt fra Sametinget og ett styremedlem oppnevnt fra de ansatte – en såkalt 2-2-1 modell.

Styret i Sijti Jarnge arbeider med flere spennende scenarioer og ønsker bevegelse og framdrift i arbeidet med omorganiseringen av Sijti Jarnge fra privat til offentlig stiftelse. Derfor vill styret i Sijti Jarnge invitere de opprinnelige stifterne/donatorene, samiske foreninger, organisasjoner og samer i Sijti Jarnge sitt virksomhets og nedslagsfelt til et rådslagningsmøte angående utfordringene som omorganiseringen skaper og alternativene dersom denne omorganiseringen ikke lykkes. Resultatet av dette rådslagningsmøtet håper styret for Sijti Jarnge vil gi en avklaring på hva stifterne og det samiske folk i området vil videre med Sijti Jarnge.

Styret i Sijti Jarnge ser det som viktig med klare signaler og tilbakemeldinger dersom man skal lykkes videre i denne omstrukturingsprosessen. Styret i Sijti Jarnge har et ønske om å lykkes i denne omorganiseringsprosessen og ser det derfor som viktig og avgjørende at denne prosessen har et mentalt eierskap forankret i det samiske miljø rundt Sijti Jarnges virksomhet og geografiske nedslagsfelt.

Dette rådslagningsmøte vill finne sted på Sijti Jarnge i Hattfjelldal 19.februar dette år. Det vil også bli en kort innledning fra Saemien Sijte som er ferdig med sin omorganiseringsprosess.

Etter dette nevnte rådslagningsmøte vil styret i Sijti Jarnge samarbeide videre med Sametinget, Nordland fylkeskommune og de opprinnelige stifterne/donatorene med den hensikt å fullføre omorganiseringen fra privat til offentlig stiftelse.

Peter Østergren, nestleder Sijti Jarnge mobil 48 11 26 87”

Fylkesråd Odd Eriksen hadde i NRK Sameradio 28.01.2010 følgende kommentar til pressemeldingen fra styret i Sijti Jarnge:

”Det er et veldig godt initiativ, det er gjort en veldig god jobb fra styret i samisk Kultursenter og med bistand fra Sametinget for å rydde bort del av de uenigheter og de misforståelsene som har vært underveis, så det arbeid som nå er gjort er fremtidsrettet og det er veldig bra”.

På spørsmål fra journalisten om det grep styret i Sijti Jarnge har gjort er fremtidsrettet og vil bidra til å bedre dialogen med fylkeskommunen, svarte fylkesråd Odd Eriksen følgende:

”Ja det tror jeg absolutt og så skal det være litt skarpt. Når man er uenig skal man være tydelig på hva uenigheten går i, så når vi har kjørt hardt på så er det fordi vi ønsker kvalitet i det arbeid som gjøres og at alt vi gjør skal være gjennomslagskraftig og det er det som bærer frukter og jeg er helt sikker på at det gode arbeid som nå er gjort så langt, det vil bidra til at vi får et enda sterkere sør-samisk miljø omkring Hattfjelldal og Majavatn”.

Det er tre alternativer til handlinger for Sijti Jarnge:

Alternativ 1:

Sijti Jarnge kan forholde seg passiv, avvende situasjonen og velge og ikke ta noen beslutning omkring omorganiseringsspørsmålet. Konsekvensen av dette vil sannsynligvis bli at det vil bli utfordringer rundt likviditeten. Man vil bli tvunget til å senke aktivitetsnivået og ambisjonene for å klare seg. Videre vil spørsmålet og utfordringene i forhold til de ansatte måtte løses. Utfordringer i forhold til kortsiktig gjeld er et annet betimelig spørsmål uten finansiørene.

Alternativ 2:

Sijti Jarnge kan satse på status quo for nåværende organisering. Konsekvensen av dette må da bli at det må utarbeides en strategi for annen finansiering. Pr i dag er ingen slike strategier lagt for hvem disse andre finansiørene kan være og sannsynligheten og realismen i muligheten for og nå et slikt mål er heller ikke vurdert. Dette gjelder både for fast støtte og prosjektstøtte.

Alternativ 3:

Akseptere en løsning der flertallet av styrets medlemmer oppnevnes av det offentlige. Nordland fylkeskommune har antydnet en fordelingsnøkkel etter en modell 2-1-1-1 (to fra opprinnelige eiere, en fra Hattfjelldal kommune, en fra Sametinget, en fra Nordland fylkeskommune). Etter alternativ 3 der et flertall av styrets medlemmer er oppnevnt fra det offentlige kan aktiviteten kunne opprettholdes på dagens nivå og dette gir utviklingsmuligheter i forhold til satsing på for eksempel språksenter og entreprenørskap. Dette vil bygge allianser og være en døråpner for fremtidig prosjektstøtte. Sijti Jarnge vil bevare det som er skapt, men i en ny form. Sagt med andre ord er denne løsningen bevarings og stabilitetsbyggende for status quo og gir mulighet for utvikling framover i tid. Denne løsningen vil videre åpne for å bygge allianser og dialog med finansiørene samt kanaler for å hente politisk støtte. (viser for øvrig til pressemeldingen).